

Όνοματεπώνυμο:
Μάθημα:
Υλη:
Επιμέλεια διαγωνίσματος:
Αξιολόγηση :

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Γ΄ ΕΠΑΛ

Μη Λογοτεχνικό Κείμενο

Τα έθιμα ωφελούν την ψυχή

Δεν είναι απαραίτητο να ακολουθεί κανείς κατά γράμμα τον παραδοσιακό τρόπο ζωής. Οι επιστήμονες πιστεύουν ότι αρκεί να βρεθεί κανείς στο πνεύμα των πατροπαράδοτων συνηθειών για να αντλήσει δύναμη. Και οι μεγάλες γιορτές είναι μια καλή αρχή για την ενίσχυση της οικογενειακής συνοχής

Πιο συγκεκριμένα, πρόσφατη έρευνα που δημοσιεύθηκε στο αμερικανικό επιστημονικό «Περιοδικό Ψυχολογίας της Οικογένειας» έδειξε ότι οι οικογενειακές παραδόσεις και συνήθειες, ιδιαίτερα αυτές που σχετίζονται με θρησκευτικές γιορτές, ενισχύουν την ψυχική και σωματική υγεία. Παρ' όλο που μερικά έθιμα μπορεί να είναι χρονοβόρα ή δύσκολα στην εκτέλεσή τους, η δρ Barbara Fiese, ψυχολόγος στο Πανεπιστήμιο Syracuse και συγγραφέας της έρευνας, διαπιστώνει ότι δεν χρειάζεται να τηρεί κανείς τα έθιμα κατά γράμμα για να δρέψει τις ψυχικές τους ωφέλειες, αρκεί να κινείται μέσα στο πλαίσιο του πνεύματός τους.

Οι οικογενειακές παραδόσεις, μάλιστα, είναι πιο ιδιαίτερες και εξατομικευμένες σε σχέση με τα ήθη και έθιμα, τα οποία είναι κληρονομιά ενός ευρύτερου συνόλου. Τα ήθη και τα έθιμα αποτελούν το πλαίσιο αναφοράς όπου βρίσκουν πρόσφορο έδαφος για να αναπτυχθούν οι οικογενειακές παραδόσεις, που είναι συγκεκριμένες και ξεχωριστές για κάθε οικογένεια. Αποτελούν έναν συμβολικό τρόπο επικοινωνίας, ο οποίος, εξαιτίας της ευχαρίστησης που αντλούν τα μέλη της οικογένειας από την επανάληψή του, συνεχίζεται συστηματικά σε τακτά χρονικά διαστήματα. Συνεισφέρουν σημαντικά στην εγκαθίδρυση και διατήρηση της ομαδικής αίσθησης της οικογενειακής ταυτότητας.

Αποτελούν πηγή δύναμης. Ιδιαίτερα σε δύσκολες εποχές οι οικογενειακές παραδόσεις μπορεί να έχουν θετική επιρροή λειτουργώντας σαν άγκυρα στις αντίξοες συνθήκες. Οι οικογενειακές παραδόσεις μπορούν να παρομοιαστούν με ένα ψυχολογικό κουκούλι μέσα στο οποίο προστατεύονται και θρέφονται συναισθηματικά τα άτομα ώστε να μπορούν να αντεπεξέλθουν ακόμη και όταν εμφανίζονται δυσκολίες.

Ακόμα, οι οικογενειακές παραδόσεις αποτελούν πηγή ταυτότητας στέλλοντας το μήνυμα στα μέλη της οικογένειας ότι «είμαστε εδώ και θα το κάνουμε μαζί όπως πάντα», καθώς οι αξίες μοιράζονται και η αίσθηση του ότι κάποιος ανήκει κάπου επιτείνεται. Άλλοι ερευνητές υποστηρίζουν ότι οι οικογενειακές παραδόσεις προστατεύουν τα μέλη της οικογένειας από τη μοναξιά και την αβεβαιότητα που συχνά συνεπάγεται η απομάκρυνση από το πατρικό. Οι οικογενειακές παραδόσεις επιτελούν και έναν άλλο σημαντικό ρόλο: τη διατήρηση της οικογενειακής ιστορίας και τη διάνθισή της με περιστατικά από προηγούμενες γενιές που φέρνουν γέλια ή δάκρυα και τα μέλη της οικογένειας πιο κοντά. [...]

Τέλος, οι παραδόσεις αποτελούν πηγή πίστης και νοήματος. Οι περισσότερες σχετίζονται με τον εορτασμό κάποιας γιορτής, πράγμα το οποίο αποτελεί τον σύνδεσμο ανάμεσα στην πίστη και στην «εγκόσμια» εκδήλωσή της. Κοινωνιολογικές έρευνες καταδεικνύουν το ιερό ή υπερβατικό νόημα των τελετουργικών που υιοθετεί η κάθε οικογένεια. Ειδικά για συγκεκριμένες κατηγορίες Ελλήνων, όπως π.χ. αυτών της Διασποράς, οι οικογενειακές παραδόσεις έχουν ένα βαθύτερο νόημα αφού εμπλουτίζουν την ψυχή και αποτελούν τον συνδετικό κρίκο με τις ελληνικές ρίζες. Έτσι, η τήρησή τους διατηρεί διαχρονικές αξίες και αποτελεί μέρος της πολιτισμικής ταυτότητας αλλά και του προσωπικού νοήματος του ατόμου.

*Δρ Λίζα Βάρβογλη, ψυχολόγος - ψυχοθεραπεύτρια.
Διασκευή από « TO BHMA science»*

A. Υποθέστε ότι σε συζήτηση στην τάξη ενημερώνετε περιληπτικά τους συμμαθητές σας για το περιεχόμενο του παραπάνω κειμένου. (90-110 λέξεις)

10 Μονάδες

B1. Εντοπίστε τους τρόπους πειθούς καθώς και τα μέσα που χρησιμοποιούνται στη 2^η παράγραφο του κειμένου.

7 Μονάδες

B2. «Άλλοι ερευνητές υποστηρίζουν ότι οι οικογενειακές παραδόσεις προστατεύουν τα μέλη της οικογένειας από τη μοναξιά και την αβεβαιότητα που συχνά συνεπάγεται η απομάκρυνση από το πατρικό.»: Στο παραπάνω απόσπασμα να βρείτε το είδος της σύνταξης και να το μετατρέψετε στο άλλο. Για ποιο λόγο επέλεξε η συγγραφέας αυτή τη σύνταξη;

4 Μονάδες

B3. Εντοπίστε τους τρόπους ανάπτυξης στην τελευταία παράγραφο του κειμένου. Αιτιολογείστε την απάντησή σας.

4 Μονάδες

B4. Βρείτε 5 διαρθρωτικές λέξεις στο κείμενο και πείτε τι δηλώνουν.

5 Μονάδες

Γ. Ως εκπρόσωπος του σχολείου σας σε εκδήλωση που διοργανώνει ο πολιτιστικός σύλλογος της περιοχής σας, να εκφωνήσετε μια ομιλία στην οποία να αναφερθείτε στους λόγους που απομακρύνουν το σύγχρονο άνθρωπο από την παράδοση καθώς και την αξία που έχει η διατήρηση των ηθών και των εθίμων στη σύγχρονη εποχή. (περίπου 250 λέξεις)

20 Μονάδες

Λογοτεχνικό κείμενο

Ας κρατήσουν οι χοροί

Ας κρατήσουν οι χοροί
και θα βρούμε αλλιώς
στέκια επαρχιώτικα βρε
ώσπου η σύναξις αυτή
σαν χωριό αυτόνομο να ξεδιπλωθεί

Μέχρι τα ουράνια σώματα
με πομπούς και με κεραίες
φτιάχνουν οι Έλληνες κυκλώματα
κι ιστορία οι παρέες

Κάνει ο Γιώργος την αρχή
είμαστε δεν είμαστε
τίποτα δεν είμαστε βρε
κι ο Γιαννάκης τραγουδεί
άμα είναι όλα άγραφα κάτι θα βγει[...]

Κι είτε με τις αρχαιότητες
είτε με ορθοδοξία
των Ελλήνων οι κοινότητες
φτιάχνουν άλλο γαλαξία [...]

Τι να φταίει η Βουλή
τι να φταίν οι εκπρόσωποι
έρημοι και απρόσωποι βρε
αν πονάει η κεφαλή
φταίει η απρόσωπη αγάπη που `χε βρει

Μα η δικιά μας έχει όνομα
έχει σώμα και θρησκεία
και παππού σε μέρη αυτόνομα
μέσα στην τουρκοκρατία

Να μας έχει ο Θεός
γερούς πάντα ν' ανταμώνουμε
και να ξεφαντώνουμε βρε
με χορούς κυκλωτικούς
κι άλλο τόσο ελεύθερους σαν ποταμούς[...]

Διονύσης Σαββόπουλος

A1. Να εντοπίσετε στο τραγούδι στοιχεία που αφορούν την ελληνική παράδοση και να τα παρουσιάσετε σε μια παράγραφο 60 περίπου λέξεων.

8 Μονάδες

A2. Το τραγούδι ξεκινάει και τελειώνει με μια ευχή του στιχουργού. Να καταγράψετε το περιεχόμενό της σε μια παράγραφο 50 περίπου λέξεων.

7 Μονάδες

B1. Να εντοπίσετε το ρηματικό πρόσωπο που κυριαρχεί στο τραγούδι και να αιτιολογήσετε τη χρήση του.

5 Μονάδες

B2. Να χαρακτηρίσετε με στοιχεία του τραγουδιού το ύφος του κειμένου και να καταγράψετε τα συναισθήματα που γεννά στον ακροατή.

6 Μονάδες

B3. Να εντοπίσετε 2 περιπτώσεις ποιητικής λειτουργίας της γλώσσας και να εξηγήσετε την επιλογή αυτή του στιχουργού.

4 Μονάδες

Γ. Ο Δ. Σαββόπουλος στο τραγούδι του αναφέρεται στη διαχρονική αξία του ελληνικού πολιτισμού, καθώς υπήρξε λαμπρός σε κάθε εποχή (« Κι είτε με τις αρχαιότητες ... γαλαξία»): όμως ο σύγχρονος Έλληνας έχει απομακρυνθεί από αυτή. Πώς θεωρείτε ότι θα μπορούσαμε να έρθουμε σε γόνιμη επαφή με την παράδοσή μας; Να αναπτύξετε τις σκέψεις σας σε ένα άρθρο για την εφημερίδα του σχολείου σας. (200 περίπου λέξεις)

20 Μονάδες

Να έχετε επιτυχία !